

„PROCUL EX OCULIS SED NON PROCUL EX MENTE“

O kom že je reč v tejto parafráze známeho latinského výroku?! No predsa o našom Oskárovi. A vie vôbec mladšia časť psychologickéj komunity u nás (aj v historických zemiach), s akým vlastne priezviskom sa meno Oskár u nás (hádam výlučne) spája?

Oskár Blaškovič, PhDr., CSc., docent pedagogickej psychológie je tou výraznou individualitou našej komunity, ktorá po odchode do „starobného dôchodku“ (brr, ten výraz) r. 1990 sa – toť nedávno – dožil 75 rokov matrikálneho veku.

V Pedagogickej encyklopédii Slovenska (o tom ešte aj neskoršie) sa svojho času uviedlo:

O.B. „(9.10.1926 Dolné Strháre, okr. Veľký Krtíš) pedagogický a poradenský psychológ, vysokoškolský učiteľ. Štúdium na Filoz. fak. absolvoval r. 1950. V r. 1946-51 pracovník Čs. ústavu práce, v r. 1951-72 Výsk. ústavu ped., od r. 1953 vysokoškolský učiteľ na Filoz. fak. UK. R. 1964 CSc., r. 1976 doc.“, atď.

K uvedenému si dovoľím isté spresnenie. S jubilantom som sa stretol r. 1949 v bratislavskom Psychotechnickom ústave, kde, podľa J. Daniela, bol O.B. vedeckou pomocnou silou; ja som ako študent psychológie bol viac-menej jeho pomocnou „silou“ – vyhodnocoval som výsledky rozličných testov (len tak – bez honoráru).

Ďalšie naše osobné stretnutie – teraz už ako kolegov – sa uskutočnilo vo vtedajšom Psychologickom laboratóriu SAV – tuším r. 1957. Dr. O. Blaškovič pripravil pre vtedy ešte slovenské Psychologické štúdie SAV II (1960) výsledky výskumu so športovcami, čo v tom čase patrilo k pionierskym prácam v oblasti psychológie športu.

Potom sa naše odborné zamerania rozišli, aj keď naša kolegiálna známosť postupne prerástla v priateľstvo – aspoň ja to tak hodnotím a doteraz prežívam. Okrem príležitostných odborných podujatí stretávali sme sa najmä v odbornej komisii pre psychológiu pre prípravu Pedagogickej encyklopédie Slovenska. Oskárovi sa podarilo združiť v tejto komisii popredných predstaviteľov psychológie na Slovensku v rokoch, keď sa tzv. normalizácia začala pomaly zoslabovať. Tým, ktorí v súvislosti s týmto konštatovaním „nie sú v obraze“, vysvetľujem: nielen v komisii, ale aj po nej sme sa „združili“ uvoľnene, akoby slobodne. Vtedy, keď ešte...

Avšak, to je zatiaľ len moje spomínanie, ktoré zďaleka nemôže byť dostatočne reprezentatívne pre zamýšľaný medailón o jubilantovi. Povolal som si na pomoc kolegov, ktorí – na rozdiel od mňa – priamo spolupracovali s jubilantom. Žiaľ, nie všetci zareagovali.

Prof. J. Daniel, ktorý bol prvým jeho „vedúcim“ v bratislavskom Psychotechnickom ústave, konštatuje: O.B. nebol celkom spokojný s úrovňou vtedajšej psychodiagnostiky – dodávam – zrejme aj s psychológiou, preto sa pokúsil o štúdium medicíny. Neskôr však „presedlal“ na didaktické testy, uplatňovanie ktorých znamenalo prelom vo zvyšovaní objektivity hodnotenia školských výkonov žiakov. „V poslednej etape svojej aktívnej činnosti bol doc. Blaškovič predsedom komisie pre rigorózne skúšky (PhDr.). Bol som (J.D.) členom tejto komisie a spomínam si na jeho iniciatívu, keď pri skúške z poradenstva adept na doktorský titul musel riešiť aj prípad kazuistický“.

Ako zástupca riaditeľa Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave – uvádza doc. Ľ. Klindová – sa výdatne zaslúžil o utvorenie relatívne samostatnej Skupiny psychológie v tejto inštitúcii. Dodávam (D.K.), že tento výdobytok bol veľmi významný v neustálom kompetenčnom zápase „nedôveryhodnej“ psychológie s ideologicky „pravou“ pedagogikou. Tu sa O.B. intenzívne začal zaoberať poradenskou psychológiou, kde, okrem štandardizácie celého radu didaktických testov, sa venoval aj problematike nadaných žiakov – na čo myslím súčasní autori zabúdajú. No najdôležitejším vkladom do „pokladnice“ slovenského psychologického poznania sú výsledky reprezentatívneho výskumu žiakov 9. ročníkov základných škôl v štyroch profilujúcich predmetoch (slovenský jazyk, matematika, dejepis, biológia).

Prof. Vl. Kačáni vyzdvihuje o.i. záslužný podiel O.B. v kreovaní školskej psychológie. Ako popredný a – dodávam (D.K.) z informácií niektorých poslucháčov – veľmi obľúbený učiteľ na katedre pedagogickej psychológie FF UK, sa pričínal o to, že na našich školách sa objavil školský psychológ. Jemu mali slúžiť aj viaceré psychodiagnostické metodiky, ktoré O.B. v úzkej spolupráci s riaditeľom n.p. Psychodiagnostické a didaktické testy priebežne publikoval. Mnohí mladí psychológovia ani netušia, že v tomto čase mala psychodiagnostika nielen horlivých užívateľov, ale aj zákerných nežičlivcov. Možno málo sa vie aj o tom, že O.B. vo funkcii prodekana Filozofickej fakulty UK sa naplno angažoval za rozvinutie zahraničných stykov (početné vycestovania) aj so „západným svetom“.

To, užitočné i problémové, čo sa teraz žije v psychológii na Slovensku, sleduje náš jubilant – myslím si – ako divák divadla s rôznymi inscenáciami. Aj preto, že mal, žiaľ, nemalé problémy so svojim zdravím. Milý Oskár, nohy Ti zlyhávajú, ale ostala Ti v neporušenom stave hlavička. A z nej sa predtým ako aj teraz reguluje Tvoje pozitívne nastavenie k svetu, k ľuďom, k Tvojej manželke a deťom, Tvoj hádam vždy usmievať sa výraz tváre, Tvoje korektné postoje aj k „inovercom“ či „súbežcom“, Tvoje galantné vystupovanie k ženám, Tvoje nezištné priateľstvo k nám, ktorí s Tebou vieme všeličo o tom, ako to bolo a teraz je a obávame sa, ako to bude.

No, som presvedčený, že Ty si bol za vtedajšiu, a si aj za terajšiu novodobú pozitívnu, opakujem pozitívnu psychológiu, ako aj ja. Urobme ešte niečo pre ňu.

Damián Kováč

P.S. Kedy sa už konečne poslucháči psychológie na slovenských univerzitách dozvedia aspoň minimum o vývoji psychológie u nás, o odbore, z ktorého napokon erudične profitujú?

STREDOEURÓPSKA KONFERENCIA O ČÍTANÍ – CENNÉ INFORMÁCIE V ZBORNÍKU

Tri letné júlové dni minulého roka (6. až 8. júla 2000) patrili významnému podujatiu, ktoré prebiehalo v bratislavskej Iuvente pod názvom *Identita a rozmanitosť v rozvíjaní gramotnosti* – Stredoeurópskej konferencii o čítaní (CECR 2000). Hlavnými organizátormi podujatia boli Slovenská asociácia pre rozvoj čítania a IUVENTA Bratislava v spolupráci s Rakúskou (ARA) a Maďarskou (HUNRA) spoločnosťami pre rozvoj čítania, Pedagogickou fakultou UK v Bratislave, Občianskym združením V-4 v Bratislave, Kabinetom pre výskum sociálnej a biologickej komunikácie SAV, Združením Orava a Projektom RWCT z USA. Za dobrý priebeh akcie a kvalitu odborného aj spoločenského programu možno vďačiť medzinárodnému a národnému organizačnému výboru ako aj všetkým sponzorom konferencie.

Na úvod treba povedať, že nie každá odborná akcia organizovaná na Slovensku má také vysoké parametre kvality aj kvantity ako táto konferencia: zúčastnilo sa na nej viac ako 180 účastníkov z 27 krajín východnej a západnej Európy, Ázie a Severnej Ameriky. A tak ako je téma *čítanie a gramotnosť* rozmanitá, tak pestrá bola aj spoločnosť: zišli sa tu výskumníci a akademici z univerzít, učitelia základných škôl, pedagógovia pracujúci s postihnutými deťmi a mládežou, pracovníci knižníc a mnohí ďalší odborníci na čítanie. Jazykom konferencie bola angličtina. Chcela by som na tomto mieste osobitne zdôrazniť vynikajúcu úroveň simultánneho tlmočenia prednášok a vystúpení, ktorá je u nás, žiaľ, ešte stále skôr výnimkou ako pravidlom. Kvalita tlmočenia sa významne podieľa na tom, na akej odbornej úrovni sa informácie prezentujú účastníkom. Konfe-